I. évfolyam. Tordán, Szerdán 1877. November 7-én 50-ik szám

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések dija:
4 hasábos petitsor 5 kr.
Nyilttérben . 20 kr.
Bélyegdij egyes hirdetésnél . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda: Főtér 5. sz. a., kova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen: Szerdán és Szombaton.

Kéziratok: Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérzek hirdetések és reclamatiok ide intézendők.

Előfizetési felhivás.

Lapunkat időközben inditva meg, e miatt az előfizetési idő is csonkán maradt, miután a félév november hó 14-én az 52-ik számmal lejár. — Az előfizetés rendbehozatala végett tehát a csonkán maradott egy és fél havi időtartamra kiegészitésül uj előfizetést nyitunk:

November 15-dikétől Deczember végéig . . . . . 75 kr.
Egy negyedév hozzácsatólásával . . . . 2 fr. 25 kr.
Fél év hozzácsatólásával 3 fr. 75 kr.

Előfizetések eszközlésére legczélszerübb a postautalványokat használni.

A „Haladás“ kiadóhivatala.

Az egyesülési szellem.

Egyik oka hátramaradásunknak, hogy az egyleti egyesülés iránt nem birunk elég fogékonysággal.

Mindenesetre nagy baj a mai felvilágosodott században.

Az egyes működése a társadalomban korlátolt és koránt sem képes eredményt felmutatni.

Az egyesnél rendesen hiányzik az anyagi alap, mely nélkül a mai világban nincs eredmény; de most egyes koránt sem képes oly erőt kifejteni, melynek hatása kiterjedjen.

A humbugos Amerikában s a gazdag Angliában még a tyukszemvágóknak is van egyletük; s ha egy eszme támad mindjárt akadnak, a kik azt tovább terjesztik, annak életet adnak, mindjárt egylet alakul, mely annak lételét biztositja.

Van is eredmény.

Látjuk és bámulattal tapasztaljuk, hogy a hol egyesülési szellem van, az ipar és kereskedés minden ágai menyire kifejlődnek s a nemzeti vagyonosodás mennyire elő van segitve; mert ha valami képes anyagi és szellemi erőt biztositani egy ország számára — az egyesülési szellem biztositja azt.

Sok oly eszme körül esoportosulhatnánk, melyek anyagilag és szellemileg is szerfelett előnyünkre volna. A többek egyesülése, az erők egyesülése még a bajt is inkább tűrhetővé teszi.

Látjuk hogy mi maig is idegen egyletek járma alatt nyögünk, oda visszük filléreinket, s az idegenek élnek s gyarapodnak saját pénzünkből.

Több szellem, több buzgóság és fogékonyság tehát e téren és anyagilag és szellemileg emelkedni fogunk.

(s.)

— **A magyar és osztrák kereskedelmi miniszteriumok** közt már több év óta tárgyalások folynak egy tetemesem leszállitott s egyszerüsitett kocsi-posta-tarifa életbeléptetése iránt. A tárgyalások jelenleg már oly stadiumban vannak, hogy a forgalom igényeinek te kintetbevételével készült uj tarifa már-a jövő év elején életbe lesz léptethető.

— **Az oroszok eddigi veszteségei**, saját hivotalos adataik szérint körülbelől 70.000 emberre rugnak. Okt, 19-ig ugyanis 61.942 főnyi veszteséget vallanak be, azota voltak pedig az ujabb ázsiai csaták s a véres dubniki ütközet.

— **A Sibkaszorosban** annyiban változott a helyzet, hogy a török csapatok, melyek a szoros bejáratánál táboroztak, Orhaniebe küldettek; ugy hogy a török tábor Sipka faluban most csak 12 ezer embert számlál. A török csapatok, melyek az oroszok vonalának szárnyában foglaltak állást, még mindig tartják régi pozicioikat, és háborgotják a gabrovai utat; de a veszély elmult, melyek az oroszokat az ellenség ezen szárnyállása felöl fenyegette, és arra szoritkozik hogy az orosz csapatok szakadatlan és fárasztó nyugtalanitásnak vannak kitéve.

— **A Dobrudsa felöl** az orosz sereg hir szerint lassanként szintén mozog előre és már Csair-Harmanig tolta előörseit. Egy pérai sürgöny szerint Haszán egyptomi herceg vonalkodik átvenni az itt működő török csapatok parancsnokságát. Az egyptomiak általában nem sok dicsőséget aratnak e hadjáratban.

Török néptanitó

(Egy kép a Balkánból.)

Nem csekély benyomást tesz az idegenre ama rendkivüli tiszteletnyilvánitás, melylyel az ottománok tanitóik iránt viseltetnek. Törökország néptanitói oly átalános tiszteletben és tekintélyben részesülnek, mint másutt a tiszteletreméltó főpapok.

A török néptanitó a családi körökben a legtiszteltebb és legtekintélyesebb személy; az asztalnál őt illeti az első hely s a báránysült legizletesebb falatját ő kapja; a házban számára jelölik ki a legkényelmesebb helyet. Az atya vagyis a családi úr nézete és akarata rendesen a tanitó véleményének van alárendelve. A török ama kérdésre, mikép vélekedik a szülőknek és tanitóknak a gyermekekhez való viszónyáról, Nagy Sándor szavaival felel: atyám lelkemet a mennyországból hozta e világra és tanitóm e lelket ismét a mennynek adandja vissza: kit tiszteljünk hát jóbban?

A török néptanitó, az ugynevezett khodsa semminemü törvénynek nincs alávetve, számára nincs itélőszék; az ő tudománya nem engedi sülyedni. A mi a khodsa polgári állását illeti, az tulfényesnek ugyan nem mondható; sem állami kitüntetések nem érik őt jutalomkép pedig soha nem nyer javadalmakat és mégis volt tanitványa, legyen az bár nagyvezir is, minden lépésnél, minden nyilvános helyen való találkozás alkalmával a legmélyebb hódolattal és háladatossággal fordul feléje.

Álitásaim bebizonyitására elegendőnek vélek egy példát is fölhozni, melynek szemtanuja magam is valék, igy ir egy hires utazó.

Egy reggelen Resid pasánál tettem látogatást. A feledhetetlen emlékü Resid ez alkalommal már harmadizben volt nagyvezérré kinevezve. Tudva van, hogy a nagyvezir a magas porta első képviselője, hogy ő az oszmán birodalomban sokkal fontosabb személy, mint más országokban vagy alkotmányos birodalmakban a legfőbb hivatalnok, vagy miniszterelnök. Hivatalával egybekötött méltoságához fárult még saját személyének nagy hirneve is; Resid pasának a neve egész Európában ismeretes volt, Törökországban pedig ő nemcsak mint legműveltebb ember; hanem mint a czivilreformok — melyek iránt akkoriban maga a szultán szive is lángba gyuladt — első védője közszeretetben állott.

Ezen jeles államférfinál tett látogatásom alkalmával jelen volt ott nehány miniszter hadvezér és tudos; a vendégek egy része állt, másik része pedig ült; a nagyvezir a pamlagon foglalt helyet. Épen romániai ügyek forogtak szőnyegen, miután a szelamlik bejáratát átfogó nagy függöny kissé félrehajlott s a tágos terembe egy koros, szegény öltözetü férfi lépett be, kinek az évek ólom sulya alatt lehajlott fejét fehér ulemai (tanitói) turbán fedé. Minthogy a török szokások Európában divatozó bejelentést nem ismernek s egyenesen a ház urához engednek bárkit is belépni senki sem látszott figyelmet forditani az ujonoan érkezett vendégre, ki falhoz támaszkodva s szemeit földre szegezve mozdulatlanul állt s szintén nem látszott senkire figyelni. Rövid idő mulva Resid tekintete oldalt a függöny felé esvén, a társalgást azonnal féjbeszakitá, gyorsan felkelt a divánról s az uj vendéghez közeledett. Láttam mikép emelte fel ajkaihoz az állam első hivatalnoka az ősz férfi öltönyének alsó szegélyét — a török csók szokása szerint baba, atya, névvel üdvözölve vendégét ezután egész ttiszteletel karján fogta, a pamlaghoz vezette s az első helyre ültette öt. Nehány perczig halkan beszélgettek együtt, a mire a nagy vezér az őszhaju férfit a divánról fölemelni segité s ugyanazon tisztelettel, mint elöbb kikisérte őt a szelamlik ajtajához.

Fölhasználva az átalános hallgatást, az ott lévő török vezérek egyikét kérdém, ki legyen ama vendég, kinek oly szegényes az öltönye és mégis mily szembeötlő tisztelet és leereszkedéssel fogadtatott a nagyvezér által?

„Ő — felelé a török illő tisztelettel — a mi nagyvezérünk volt tanitója: birodalmunk első emberét ő tanitotta meg olvasni.“

„Csak olvasni?“ — kérdém őt ismét.

„És nem elég-e az?“ — kérdé a hadvezér oly tekintetet vetve reám, melyből egy kis csipős gunyt is lehetett olvasni.

Ime! mily fényes jele ez esemény a tanitók iránti tiszteletnek.

A csatatérről.

Szt.-Pétervár, nov. 4. (Hivatalos.) Karzoff tábornok jelenti Bagotból, hogy Teteven, hol 7 nagy és 30 kisebb erődités volt, bevétetett. Az oroszok jelentékeny zsákmányt ejtettek. Török részről a halottak száma 100. Miklós nagyherczeg megtekinté a dolni-dubniki hadállást, honan a törökök az oroszok közeledtére Plevnába vonultak vissza. Igy e nevezetes pont harcz nélkül került az oroszok kezébe. Az orosz csapatok még két verszttel közelebb értek Plevnához, s uj positiókban erősitik meg magukat Orkhanie ellen. Az orosz lovasság megszállta Lukoviczát s még tovább haladt előre, Sefket pasa visszavonult Orkhániébe, a nélkül, hogy ütközetet fogadott volna el. Nehány ezer török megtámadta a mariani orosz hadállást Elena felett, de nagy veszteséggel visszaverettek. Az orosz lovasság megszálta Pesterna helységet, balra a szófiai uttól, s összeköttetésbe lépett a Turszki Izvort occupáló orosz gyalogsággal. Egy orosz szemlecsapat törököket üldözve átment a Jablonicza-szoroson.

„Ag. Havas jelenti, hogy kedden publikáltatni fog az uj kormány. Miniszterelnök Pouger-Quertier, külügyminiszter Vogue lesz.

Klapka, ki gyöngélkedése daczára conferál az Konstantinápolyi legbefolyásosabb személyekkel, s volt fogadtatáson a szultánnál. A mende-monda után itélve, sok furcsa dolog lesz ez alkalommal elintézve. Az azonban bizonyos, hogy a mult alkalommal a szultán tudtával indult Klapka Európába, s távolléte alatt kétszer is kapott levelet a szultántól, melynek egyikével visszahivatott. Azt mondják, a padisa Klapka véleményét akarja kitudni a török vezérek működéséről, azután comándót kapna a tábornok, s pedig a Szerbia ellen operáló hadtestét.

* * *

Oubril. orosz nagykövetismét viszszamegy Berlinbe a nagyköveti ügyek átvétele végett. — A császár kihallgatáson fogadta az osztrák dragonyosezrednek Wrangel halála alkalmából odaérkezett küldöttséget.

Bécs, nov. 4. A „Montagsrevue“ megtámadja azon nézetet, hogy a parlamentek elé terjesztendő vámtarifa védvámi fogna lenni, s egyuttal kijelenti, hogy az osztrák miniszterek Budapestről az osztrák-magyar határokat illetőleg teljes vámmentességet hoznak magukkal a gabonára és a lisztre nézve. A „Montagsrevue“ röviden előadja a Németországgal való aludozás folyamatát, miből kitünik, hogy a német megbizottak nagyobb kedvezményt követeltek, s Ausztria-Magyarország föltételeit elvetették. Ámbár a németek azon kivánsága, hogy a szerződés egy évre meghosszabbittassék, elvettetet, Ausztria-Magyarország fönntartotta magának a kedvezményt szerzödésre vonatkozó alkudozást alkalmas időben ismét folytatni, mely alkudozás rendes diplomatiai uton fog folytattatni. — A „Montagsrevue“ határozottan tagadja' hogy a magyar-gácsországi szelvény megrövidittetnék.

Czéhrendszer és szabadipar.

II. A szabadipar elönyei.

(Folytatás.)

Hogy valamely államban az ipar szabadnak nyilvánittassék, hogy az ne csak elvileg, hanem gyakorlatilag is foganatba legyen véve: arra több kivánalom és tényező szükséges. — Felemlithetjük itten a következőket: az ország minden rendü és vagyoni állapotu polgárainak telyes szabadság és jógegyenlőséget kell élveznie. — A szabadság két élü fegyver, azért a népnek érettnek kell lenni. — Szükséges, hogy az egyén és tulajdon szentsége minden polgárnak mélyen szivébe legyen gyökerezve s az állam is czélszerü intézkedések és hasznos törvények létesitése által erre hathatosan befolyjon. Szükséges, hogy az ipar és forgalmat gátló minden természetes és mesterséges akadályok elhárittassanak. — Szükséges, hogy a társulás elve létrejöjjön, hogy czáltal a szétvált érdekek egyesülésére alkalom nyujtassék. — Ha mindezen tényezők és kivánalmak meg vannak: akkor semmisem áll utjában annak, hagy az ipar és forgalom szabadnak nyilvánittassék.

Az ipar és forgalmat lenyügző czéhrendszer eltörlése után következett a szabaddá levés. — Ki lett mondva, hogy bármely nagykoru vagy nagykorunak nyilvánitott egyén — tekintet nélkül a nemre, tehát nök is bármely iparágat a hatóságnáli egyszerü bejelentés után szabadon gyakorolhat, anélkül, hogy e végett szükséges tőkét, szakképzetséget kimutatni tartoznék. — Fel van vonva a sorompó, szabadon törhet elő minden tehetség, a lángészt nem korlátozza már többé a czéhek nyüge, a küzdő, törekvő és szorgalmas fárádságát haszon jutalmazza s biztos anyagi jóllétre lel, mig a renyhe gyáva és képzetlenre bukás vár. — A társadalom ma már csak törekvő, önérzetes emberekre tekint s a renyhét kilöki tagjai közül s megvetéssel tekint réá. — Ma már a czéhek nem oltalmaznak meg senkit, önerejére, saját magára van utalva minden ember!

Tagadhatlan tény, hogy a czéhrendszer alatt az ipar fejlettsége mitsem haladott hanem századokon át megmaradt kezdetleges állapotában. — A miveltség haladásával az igények is szaporadtak s oly sok oldaluvá váltak, hogy a czéhrendszer miatt sehogy sem voltak azok kielégilhetők. — Az ipar szabaddá levésével a gyártmányok gyorsan tökéletesedtek, — nagyobb mennyiségben állittattak elő s minden rangu és rendü emberek szükségeit fedezték; mert az iparosok ellenkezőleg a czéhrendszerrel, nem csak arra tekintenek ma, hogy gyártmányaik ugy, a hogy a mutatkozó szükségletet fedezzék, hanem, hogy azok kényelmet is nyujtsanak s egyuttal még fényűzési czikkül is szolgáljanak. — Ezért van ugyanazon gyártmánynál a számtalan alak és változatosság, annyira, hogy minden ember megtalálja a maga szükségeinek megfelelőt. — Ebből származik azután azon verseny, hogy minden iparos igyekszik a másikon gyártmányaival tultenni. — Ezáltal fokozodik és tökélyesül a munka, nő a munka szeretet és ösztön: mert igaz Keleti szerént „hogy csak azon ország gazdagodhatik meg a jelenkorban s lehet erősssé és hatalmassá, a melynek fejlett és virágzó ipara van"!

Az ipar szabaddá tétele és czáltal fejlettsége végtelenül befoly a külömbözö iparos körök és azok érdekei összehozása s egyesitésére, az által hogy azokat határozottan egymásra utalja, ellentétben az érdekeket szétválasztó czéhrendszerrel. — Minden ipar, ha egyébért nem is, de eszközeiért, — nem is tekintve itt az átalakitandó nyers anyagot — egymásra szorul. — Az eszközök sok — és külömbféleségei, a mezei gazdaság és gyárak számtalan gépei csak a szabad ipar által támadt forgalom és hatalmas lendület, a munka tökély, nagyobb és gyorsabb productióval nyerhetnek alkalmazást. — Az ipar szabadság az ezen eszközöket használók és igénylőket, iparosok, gyárosok, mezeigazdák és vállalkozókat egymáshoz közelebb hozza, érdekeiket közössé teszi — Ezen egymásra utalásra nézve alkalmazhatók itt is Keleti szavai „az ipar nem csak a nyersanyagok feldolgozása által százszorozza az értéket, de az által is hat jótékonyan az országok fejlésére, hogy a lakosokat bövebb keresetben részesitvén, biztosabb vevőjévé teszi a mezeigazdasági termékeknek. — Igy a földmüvelö osztály is gyarapodik s egyesülve az iparosokkal bőv anyagot nyujt a kereskedésnek, mely viszont mindkettőre termékenyitően hatván: előidézi azon nemzetgazdasági hármoniát, mely a nemzetek jóllétét előmozditja"!

(Folyt. köv.)

Levelezések.

Tisztelt szerkesztő ur! A „Haladás" czimü 40 sz. lapbáhan, annak „Hirek" rovata alatt az állittatik, hogy egy bizonyoz Pipos József nevü hivatalnok Kolozsvárról egy helyreigazitást kivánt lapjában kiadatni az Ilyés Gábor ur ablakainak kivilágitására vonatkozólag. Minthogy Kolozsvárt Pipos név alatt hivatalnok kivülem más nem létezik, habár keresztnevem elferditetett is hivatva érzem magamat a tisztelt szerkesztő urnak nyilvánitani miszerint fennebbi állitása nagyon téves, mert én uraságodnak vagy másnak soha, sem czáfolatot sem más czikket lapjában leendő kiadás végett nem küldöttem; miert is felkérem uraságodat sziveskedjék emlitett téves állitását a „Haladás" legközelebbi számában visszavonni.

Kolozsvártt 1877 évi nov. 1-én.

Pipos Viktor m. kir. számtanácsos.

*

Nem birjuk felfogni, hogy Pipos Viktor számtanácsos ur minő alapon fordul hozzánk ily levéllel a midőn önmaga beismeri, hogy Pipos Victorról szó nem volt lapunkban; azt sem tudjuk, minő alapon mondja hogy neve ferditetett s hogy épen ő róla akartunk beszélni a midőn róla nem beszéltünk. Ugyan mutassa ki, mikor állitottuk, hogy Pipos Viktor ur hozzánk czáfolatot küldött; miután nem mondottuk ne kérje a téves állitás helyreigazitását, a mely nem téves.

Szerk.

Felvincz, Nov. 2-án. 1877.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja 48-ik számába . . . y. jegy alatt az Aranyosszéki közvagyon mikénti elhelyezése iránti javaslat végén, felemlitve látám a méltóságos Béldi Gergely volt Aranyosszéki főkirálybiró ur által kezdeményezett székimagtárt is. — Ez ötletből bátorkodom a tisztelt Szerkesztő urat megkérni, hogy . . . y jegy alatt irójának tájékozása végett, némi adataimat juttassa tudomására — hát ha azokról mitse tud vagy figyelmét ki kerülte — jó lesz ha ez iránt is tájékozva lesz. — Én ugyan ezen részvényekre alapult magtárnak részvényesse nem voltam, de mint felvinczi lakos, némi apróságokat tudok rolla. — Az akkori időkben, emlitett főkirálybiró ur által oly melegen iditványba, sőt létesitésbe hozott, magtári mozgalmak Felvinczre mint az akkori szék központjára is kihatottak — Felvinczen is megalakult a magtár, még pedig ha jól vagyok értesülve kerületi magtár, melyhez csatlakoztak, a Veresmarti, Inakfalvi, Őrmé yesi Csákó s talán még több községek fiokmagtárai. — Hoszadalmas volna a statuturmakat le irni, de annyi áll hogy 1—2-talán több évig is ezen magtár a statutumak szerént virágzott — arra is világosan emlékszem, hogy maga a létre hozó főkirálybiró is egyszer tetemes mennyiségü törökbuzát vett ki belölle kölcsön — s mivel azt in natura nem adhadta vissza egyszere 2 — vagy 300 frtot fizetett le készpénzbe a magtári pénztárba. — Elég az hozzá hogy a magtár virágzott. Utolsó elnöke, ha jól emlékszem felvinczi mlts. Kovács János, pénztárnoka városi árvaszéki ülnök Konya Mózes, gazdája rendőrkapitány Szatsvai Lázár és ellenőre Magyari György vagy Schissel Albert volt. — A statutum szerént a számodásokat a szék bizottmánya revideálta — történt hogy, már nem emlékszem ugyan melyik évbe — de az utolsó számadást pénztárnok Konya Mózes 6—800 frt aktivával le zárolva be nyujtotta — és egyszersmind le is köszönt, azonban aközbe mig feloldozása meg jött volna (mely még ma se érkezett meg) szegény Konya Mózes meghalt. — Ezen ur egy talpig becsületes uri ember volt — kiről felse lehetett tenni hogy bár egy fillért is a másából elidegenitett volna — de hát meg halt — vélle együtt a számadás, és a magtár is, ugy annyira — hogy arról azóta egy batkát se hallott senki se hogy mivé, hová lett a magtár — hová a 6—800 frt. Idő közbe Felvinczen telekkönyvi helyszinelés folyt — egyszerre csak rebesgették hogy az eddig vagyonosnak tartott Konya Mózsesnek semmije sincs? pedig a számadás be adásakor az irt összeg nálla volt. — Egyébiránt annyit még is beszélgetnek hogy van következnökének egy nehány 100 frtja a Tordai takarék pénztárba elhelyezve, de alig hiszem hogy az a magtár czimén lenne. — Egyébb iránt az irottakról határozott felvilágositást adhatnának az emlitett kezelő urak — s talán a felvinczi polgármester is — — én csak mivel . . . y czikét olvastam — eszembe jutott, hogy ha a felvinczi magtári pénzel akarja a közmüvelődést elősegiteni, bizon akkor csak annyit lenditt vele, hogy a most fiatal — müvelödni akaró utókor — a számodásokból megtudhassa hogy volt felvinznek és vidékének egy szépen virágzó magtára, és 800 frtja — azt elnökölték, ellen örizték, pénztárnokolták, és el is gazdálkodták de meg hogy most se pénz se posztó sincs bellöle — pedig hát sok szegény ember hordotta véres verejtékkel aratott véka buzáját 'a magtár alakitására. —

A magtár pénzéből épültek a pretorialis épület hijára nagy gabona tartok — hogy meg vannak-é ezt nem tudom de alig hiszem (nállunk az effele közvagyon mind a vaj el szokott olvadni) de annyit még is tudok, hogy ezelőtt pár évvel felvinczi haszonbérlő Grünfeld Mór gabonáját ott tartotta hogy fizetésért-é? vagy ha fizetett — kinek — és ki jövedelmére? — erről is talán a felvinczi polgármester tudna valamit mondani . . . y irhat akárhány szép czikket a „Haladás"-ba — ezt igy ki nem deriti. — Ha éppen a választások küszöbén nem volnának egy erélyesen keresztül vitt alispáni nyomozat még is felderithetné — hogy hát még is mi lett a magtárból s Konya Mózesnek is vagyonából — sőt felderithetne még egyebeket is — teszem fel azt is hogy a hatvanas évekbe volt Felvinczen egy szépen virágzó Casinó is melynek meg erősitett alapszabályai tisztán bele foglalták, hogy ha valamikor feloszlik — tőkéje tanügyi czélra fordittassék — szegény Casinó 5—600 frt aktivával ki mult a világból — igen hogy ezen activák csak restantiák voltak, de még is volt vagy 50—60 festett bankó activa is, volt egy 300 frtos teke asztala is — butora is, volt a halálos ágyoni elnöke Tkt. Magyari Pál ur — fel lehetne kérni őt, hogy nem mondaná meg hogy mely tanügyi czélra használta a csekély activát is — vagy hol jövedelmezte azt? —

Felderithetnó egy vizsgálat azt is hogy a magos miniszterium által oly szigoruan rendelt faoskola Felvinczen mit csinál a — Én tudok rólla annyit hogy Felvinecznek egyik legjobb helyén 2 holdat e czélra felfogtak, körül sánczoltak — és be ültettek nemes duttenkorn kukoriczával — de ez még nem volna nagy baj, mert ha az idén nem is de sok éven át 2 holdon sok kukoricza terem, mely ha bár, nem is virit oly szépen mint a körtve és almafa — de még is szépetskén jövedelmez — azt is tudom hogy egy—két évig ezen 2 hold kukoricza oltoványa haszonbérbe volt adva, ha jól emlékszem a felvinczi polgár mester is tartotta haszonbérbe — persze csak azért hogy jobban vigyázzan az oltóványokra akarám mondani a kukuriczára — de hogy mit jövedelmezett ez is az oskolai czélokra — wissen die Götter — pedig egy városi képviseleten meg kérdeztem a t. polgármester urat — és ő határozottan igérte hogy számadást fog be adni — azota ugyan annyi viz folyt le a Marosan hogy két tenger is ki telt volna belölle — de a számadás még nem készült el — egész a mult évig felvinczen egy első osztályu hold szántóért pedig 15 20 frt. haszonbért fizettek.

Volt még Felvinczen 4 közczélu egylet — melyből kettő még él — de mivel pappirosam már bé telt, azok le irását máskorra hagyom, ha szerkesztő ur kivánja le irandom. —

— Bocsásan meg hosszu leirásomért, ha nem használhatja — elfér a pappirkosárba, magam azért maradtam a tkt. szerkesztő urnak alázatos szolgája,

L S.

Maros-Ludas, 1877. Oktober.

Tekintetes Szerkesztő ur! Engedje meg, hogy becses lapjában egy pár sorral felléphessek és röviden vázolhassam azon állapotot, melyben jelenleg községünk iskolája van, és reményt támasztthassak a jövőbe, hogy iskolánk, mely előtt most áll igazán a felvirágzás korszaka — felküzdi magát azon pontra, melyen — hála istennek — hazánk már több iskolája dicsfénynyel ragyog. — Igaz, nagy szót mondtam ki, de magyar ember szavának áll — és tölünk függ, hogy a kimondott szónak urai is tudjunk lenni.

Sokszor el volt bár mondva, mit mondani szándékom van, de járt uton hordani, a járatlanra fövényet — természetesebb dolog.

Valóban, községünkre és az egész környékre nézve meghálálhatlan jó tétemény e a magas kormánynak, hogy az elemi iskola mellé még felső népiskolát is kegyeskedett állitani és azt jó tanerökkel ellátni.

Isten kezében minden, s jövőnek sürü fátyolán, bár árgusi szemekkel is, alig sikerül keresztül látnunk; mindazáltal erősen hiszem és hisszük midnyájan, hogy e két intézet — mit adjon is az ég és a tanitók bölcs munkálkodása — sok szegény, különben talentumos gyermeknek nyitja meg az ismeretek tárházát.

A mily nagy vidéke van községünknek és még ugy szolva mind kevés iskolával, csak örvendeni tudunk, hogy napról napra mind több meg több fiatal honpolgár szivét foghatjuk mivelés alá, melyben ellenkező esetben a legszebb tehetségeknek kellene parlagon maradnia. — Mert a nagy városi iskoláztatás vajmi kevés szülőnek áll tehetségében.

Midőn tehát ujból csak örömömöt és hálámat fejezem ki a magas kormány kegyes és mindenesetre jótékony hatásu intézménye felett, nem mulaszthatom el, hogy egy pár sorral a t. szülőkhöz is ne forduljak.

Azt hiszem, az a meggyőződésem

hogy minden szülő egyik legszentebb kötelességének tartja, hogy lelke sarjaira, kedves gyermekeire oly örökséget hagyjon, mely mellet azok legkevésbé legyenek kitéve a nélkülözésnek.

A ki gazdag, a ki tehetős, kinek gyermeke anyagilag ment a nélkülözés keserü kenyerétől — ha itt lakik közelünkben — az vegye szivére iskolánk ügyét, pártolja e lélek nemesitő intezményt és tisztelje meg iskolánkat az által, hogy minél előbb örömmel mondhassuk szeretett gyermekét magunkénak. Oh küldje minden közelben lakó családapa gyermekét e helyre, hogy odaadó lélekkel bocsáthassuk annak szomjuhozó lelke elé a pyeriai forrás tiszta, üditő cseppjeit. Mert, ha Isten minyájunkat éltet, küzdelem telyes, de szeretve tisztelt pályánkon oda fogunk hatni, hogy a kezünk alá bocsátott és szivünkre kötöttt növendékek, ama forrás vizének élvezete után a hasznos ismeretek és nemes erkölcsök birtokába juthassanak.

S mig egy részről jó karban álló iskolánk biztositja a t. szülőket, hogy kedves gyermekekkel ugy fogja felhasználtatni az időt, mint akár egy városi elemi iskola, másfelől a gyermekek neveltetése és tanittatása sem fog annyiba kerülni, mint különben kerülne. És, még sok, gyermekeit igen szerető, éretlok felette esekedő apára és anyára nézve az az előny is meg van, hogy gyermekei, mintegy szemei előtt lehetnek, azoknak árthatlan örömeit éldelheti.

A ki pedig szegény, ki mindennapi munkájával keresi kenyerét, hozza! oh hozza gyermekét az is e nemes helyre, hol, ha kenyeret nem is adhatunk kezébe, de megszoktatjuk nemesen cselekedni, ha kell, a szükség azt kivánja,— türni, szenvedni, — de mégis ne esni kétségbe.

Midőn a magas kormány létesitette e két iskolát, a ti érdeketeket tartotta szem előtt óh szülők! Mi tanitók, hazánk, nemzetünk érdekeit tartjuk szem előtt, midőn egy uj nemzedéket akarunk teremteni. De czélunk a szülők támogatása nélkül hajótörést szeved. —

Annyival is inkábbb tehát, mivel a törvény is kötelezi a szülőket gyermekeik iskoláztatására, s miután már a terhesebb mezei munka is véget ért — kérjük a t. szülőket, hogy igyekezzenek gyermekeiket minél előbb illető helyen az iskolások közé beiratni, s nekünk ez által a tanitásban való tovább haladhatásunkat elősegiteni.

A mint a magyar miniszterium meghozta a maga áldozatát, midőn községünkben alsó és felső népiskolát állitott fel, meghozza a maga áldozatát a vidék intelligentiája, a község, az iskola elöljárósága és a tanitói kar is. —

Alig pár hete, hogy az iskolaszék nemes buzgolkodása, a tanitói kar önfeláldozó kézsége s a vidék kitünőségének lelkes pártfogása, éppen a felső népiskola ünnepélyes megnyitása alkalmával rendezett tánczestélyen 47 forint 8 krajczárt biztositott a segény tanulók felsegéllésére. — S már megint halljuk, hogy községünkben egy mükedvelő társulat alakult, és éppen a fent emlitett üdvös czélt tartva szem előtt — oda igyekszik hatni, hogy a tél hosszú és unalmas egy pár estélyét — a tehetős és az ügy iránt érdeklődökre nézve kedélyessé — a szegény sorsu gyermekekre nézve pedig a tanórákat — a segélyezés által vidámabbá, sórsukat enyhitöbbé tegye.

Adja Isten, hogy e nemes czélt is siker koronázhassa! Adja Isten, hogy zilált pénzügyi viszonyaink közepette, ha jobb módot nem találhatunk — segithessük, támogathassuk a tanügyet igy is s haladhassunk a korral!

Igen is hosszúra nyult levelem azon óhajjal zárom be: vajha tartalmát a t. szülők is átéreznék és átértenék!!

Legközelebbről más tárgyról.

K. M.

Törvényszéki Csarnok.

Végtárgyalások november 2-án.

I. Vezető: Hannenheim Károly: birák Sulutz Dénes, Abt Ernő; jegyző Vládutz Gyula; kir. ügyész Csekme Béla; védő Nagy Mihály; vádlott Murcsán Login.

A vád tárgyát hadrévi Muresán Login által 1877 julius 2-án a maros-ludasi kir. járásbiróság előtt vádlott és Serbán Juon között fennforgott polgári perben letett hamis eskü képezte, ugyanis: vádlott azon föesküt tette le hogy ő Serbán Juonnal semmi szerzödést nem hosszabbitott meg, nem egyezett belé hogy az eddig kamat fejében általa birt földet az 1877-ik évre is tovább megtartja.

Hogy Muresán Login a közte és Serbán Juon között létre jött szobeli egyességgel ellenkezőleg hitelt meg ezen kérülményt Serbán Gyorgye, Szekuldián Stefán, Nuk Demeter és Nuk János tanuk igazolták, söt tagadó vádlottnak szemébe is mondták.

A hamis eskü letétele a bpr. 270 275 és 269-ik § oknak megfelelőleg igazolva levén vádlott a btk. 197-ik §. fogalma 199-ik czik a pont minősitése alá eső hamis eskü általi csalás büntényében bünösnek találtatott és a btk. 202 §. szerént 6 heti hetenként egy napi böjttel szigoritott sulyos bőrtön és kártéritésre lett itélve.

Kir. ügyész a büntetés csekély mértéke ellen, védő ügyvéd a bünösség kimondása miatt felhivást jelentettek.

II. Bencze Juon az 1877-ik évi sorozás alkalmával a bizottság előtt megjelenni elmulasztotta, noha védköteles voltát tudta, sőt a hadkötelezetség elöl távolléte által igyekezett kimenekülni.

Noha vádlott a későbbi előállitás alkalmával katonai szolgálatra alkalmatlannak találtatott, mindazon által ténye az 1868-ik évi 40-ik törvény czikk 47. §-nak utótétele szerénti vétséget képezvén 10 napi fogság büntetéssel lett fenyitve.

Felhivás nem történt.

Hirek.

— **A „Dalkör“** estélyén (mult szombaton kevés, de válogatott közönség vett részt. Dalkörünk iránti hidegséget — ez alkalommal — a magas belépti dijnak tulajdonitották be. Mi sem keresünk más okot. A dalegylet az előző számunkban közzé tett prográmmot kitünő sikerrel oldotta meg; minden egyes darab után a közönség taps által tejezte ki megelágedését a siker felett. A kolozsvári „testvérek“ kőzremüködése ez alkalommal tőlük s egyletünktől nem függő okok miatt elmaradt minél fogva fenntartjuk jógunkat a barátságos összejövetelre más alkalomra. A „Dalkör“ elismerésre méltó mükődése után, táncz következett, mely csak éjfel után 4 órakor ért véget. Jövedelem alig ha lesz, meg van azonban az erkölcsi jövedelem, melyet többre becsülünk az anyaginál.

— **A népkönyvtárak** alakitása körül, mint értesülünk, megyénkben nagyon érdeklődnek. Harasztos, mint, tudjuk, nem csak ez évre, de minden következő évre határozott 25 frtot e czélra. Kovács Albert szolgabiró pedig a községeknek különös figyelmébe ajánlotta e szép eszmét és felhivta őket hogy annak létesitésére bizonyos összeget évi költségvetésekbe vegyenek fel. Vajha e tekintetben szép eredményeket tudnánk constatálni.

— **Betörés és rablógyilkossági kisérlet.** N. Enyeden a napokban egy süket szatócsnak a bóltjába betört egy felenyedi ember és a bólt mellett alvót késével nyakán, gyilkolási szándékkal megszurta mire felébredvén az illető viaskodni kezdett a gyilkossal, de azzal már alig birt mig nem a tettes a felébredt lakok lármája szaladásra készté, de az ügyes csendöri intézkedésnek sikerült öt elfogni és az igazság kezeibe átszolgáltatni.

— **A topánfalvi m. k. erdő** hivatal tulsó lapon lévö hirdetésére olvasó közönségünk becses figyelmét felhivjuk.

— **A török sebesültek** számára Szabó Victoria kisasszony 400 gr. tépést sziveskedett küldeni — köszönjük.

— **A székely mozgalom** ügyében letartoztatott Balási Lajos földbirtokost a marosvásárhelyi törvényszék, mely e monstre ügyben eljár, szabadon eresztette. Nagy Ezékiás, miután ellene némi gyanuokok merültek föl, csak a legföbb itélószék elhatározására lesz szabadlábra helyezhető. A vizsgálat természetesen nagy titokban folyik, de mint mondják eddig nem vezetett eredményre. — Széltében hosszában rebesgetik, hogy Székely-Udvarhelyen ilyen gyüjtőivet kőröztek: „Én N. N. kötelezem magam, hogy a nemzet jóléteért bár mikor harczba megyek.“ 10—15-en alá is irták volna e furcsa „katonagyüjtő árkust.“ Háromszék megye Veres Gyula ügyvéd által feliratot szerkesztetett a kormányelnökhöz, melyben azt kérik, eszközölje ki a foglyok szabadon bocsátását kegyelmi uton.

— **Koldusok—szenvedélyből.** Ha lehet korcsolyázni, tánczolni, lovagolni szenvedélyből, miért ne lehetne valaki passzionátus koldus. Ezt gondolta magában néhány vén férfi és vén asszony kik már megunták a folytonos ülést és imádkozást mely amellett, hogy kissé unalmas, a konyhára sem hoz épenséggel semmit. Azért föltették magukban koldulással tölteni el idejöket. A „M. Hir. emliti, hogy különösen a templomok előtt ácsorgó koldusasszonyok közt van több szőlő és háztulajdonos, nyugdijat, kegypénzt s alapitványi ajándékokat élvező.

— **Helyreigazitás.** Lapunk mult számában, a takarékpénztár havi kimutatásába hibák csuszván be, azokat következöleg igazitjuk ki. A kimutatás 2-ik sorában 121 betét helyett 143, ugyanott 9089 f. 20 kr. helyett 9089 frt. 29 kr. a 9-ik sórban „kiadási“ helyett „kiállittási“, ugyanott 1 frt. helyett 1 f. 90 kr. 13-ik sórban pedig összesen 146758 fr. 91 kr. helyett 146758 f. 92 kr a kiadás 13 és 14. sórában pedig „Betéti kamatok után járó állam dijért„ helyett „Betéti könyvek dijáért, végül a 18. sorban October 30 helyett October 31 olvasandó.

CSARNOK

A ki nem tud nevetni.

Elbeszélés. H. L.-tól.

(Folytatás.)

„Alig voltam tizenkét éves — kezdé — midőn anyám meghalt. — — Tudja-e kegyed mi ez egy elkényesztetett, s mindent magában foglaló anyai szeretettel felnevelt gyermekre nézve?“

Könyek gyültek szemembe, mert igen is jól tudtam minő végetlen fájdalmat foglal e nehány szó magában.

Némán intettem fejemmel.

Az ifju mély fájdalomtól reszkető hangon folytatá: — „Sokáig sirattam jó anyámat, talán hosszasabban mint egy korombeli gyermektől várni lehetett. Naponta ellátogattam sirjához, s elmondtam szásszor, ezerszer szenvedéseimet miket elvesztése fölött érzek. Atyám, söt még tanáraim is elnézéssel voltak irántam, s ha elmaradtam feladványaimmal, vagy elkéstem néha tanóráimról, jó akarólag csak ennyiből állott a feddés „ne tegye ön ezt többet.“

„Igy fejlödtem e beteges, eltürt, sőt majdnem táplált érzelgősségben tizennyolocz éves ifjuvá. Mások e kórban ismerik az élet gyönyőreit, keresztül mentek a szerelem különböző variatioin, én még nem ismertem nőt ki anyám képét képes lett volna szivemben elhomályositani. Különben különös fogalmaim is voltak a nőkről; okvetlen angyalnak kellene lenni, ki szivemhez megtalálja az utat.“

„Atyám egy napon avval lepett meg hogy miután épen alkalom kinálkozik szeretné, ha tánczolni tanulnék.“

„Én és tánczolni! Sokáig küzdöttem e terv ellen, mig végre atyám határozott akaratának engednem kellett. Ott voltam tehát én is, ugy hiszem nagy kamasz létemre, a legügyetlenebb valamennyi között, s csináltam mesterem után gépiesen, mind ama lábfizomitásokat, melyekről azt mondják hogy táncz, és főképen hogy mullatságos. — Nó, én tudom nem tartottam annak, s mindenféle ürügyet kitaláltam, hogy elmaradhassak e felségés mullatságból“

„Négy hétig folyt e tortura; s midőn már azt hittem, hogy vége lesz, nagy néném — kinél a táncz — órák tartattak — avval lepett meg, hogy egy távoli rokonunk leányát várja, s az ő kedviért még két héttel toldjuk meg a tanulási időt. — Oh meunyire átkoztam minden közel és távoli rokonságot, s mindazokat kik közre müködtek, hogy én is részt vegyek ebben a lélekölő időpazarlásban.“

„S az efélét aztán meghallgatja az ég!“

„Másnap midőn nagynéném házába léptem, egy mosolygó, angyal-arczu, alig tizenöt éves leányka tünt legelőbb szemembe. — Ez volt az uj rokon.

(Folytatása köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árjegyzék

a tordai vásárra 1877. nov. 3. hozotti tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz tisztabuza 6 frt. —— Elegybuza frt. — kr. rozs 6 frt. — Árpa 3 frt. 50 kr. Zab 2 f. 50 kr. Törökbuza 5 frt. — kr. méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. Tüzifa köbmőter 3 frt. 20 kr. Marhahus 1 kilogramm 36 kr Disznóhus 1 kilogramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 56 kr

---

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdér. nov. 6.

5% Metaliques 64.15. — 5% Nemzet. kölcsön 67.15 1860-iki államkölcsön 74 70 Bankrészvények 112.75 Hitelrészvények 8 31 London 213.50 — Urbéri kötvények: Magyarországi 118.10. Temesvári 78.75 Erdélyi 77.75 Horvát-szlav. 75 80. Ezüst 104.85. Cs. kir. arany 5.66 — Napoleond'or 9.50.

---

*Nyilttér.

Tordai SZABÓ ISTVÁN szeszfőző kőzhirré teszi hirlapilag is miszerint SZÉKELY ELEK és TÁRSAI urakkali szerződését f. hó 2-án felmondotta, a közös kötelezettségek alább jelzett a) b) c) pontjai értelmében.

a) Ezen munkabéri szerződést tulajdonosuk bár mikor jogositvák felmondani a szükséghez mérten pedig azonnal meg semmisiteni, lemondván SZABÓ ISTVÁN azon jogáról hogy az ellen a törvény oltalmát igénybe vehesse.

b) Szeszfőző SZABÓ ISTVÁN pedig csak 15 napi előleges felmondásra jogosult.

c) Ezen szerződésből eredhető bárminő peres kérdések elintézésére a Tordai kir. Járásbiróságot állapitják meg szerződő felek illetékes biróságnak.

Egy hátultöltő kétcsövü damask **Lefocheau vadászfegyver** és egy idomitott jó **vadász kopó** eladó. Értekezhetni ezek iránt Volz és társa könyvkereskedésében.

---

* E rovat alatt megjelenő közlemények ért a szerkesztőség csak a sajtó hatósággal szemben vállal felelőséget.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajd **Volz B.**

HIRDETÉSEK.

VOLZ és TÁRSA könyvkereskedésében Tordán,

kaphatók a következő általánosan kedvelt naptárak az 1878-ik évre.

Az általános közkedveltségü közhasznu Erdélyi képes Naptár ára		30 kr.
Magyar Polgár Naptár tiszticzim tárral	„	60 „
A Magyar nép „	„	30 „
Közhasznu és közczélu N.-Enyedi Naptár	„	28 „
Istvánbácsi Naptár	„	50 „
Protestáns uj képes Naptár	„	50 „
Falusi Gazda Naptára	„	80 „
Lidérez „	„	60 „
Honvéd „	„	60 „
Népzászló Naptár	„	40 „
Nemzeti nagy képes Naptár	„	1 frt. —
Iparos Naptár	„	— 50 „
Deák Ferencz Naptár	„	— 50 „
Eötvös Naptár néptanitók számára	„	— 60 „
Nevessünk Naptár	„	— 40 „
Határidő Naptár, mindennemü hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosak, gazdatisztek, utazók és üzérek számára	„	1 frt. 20 „
Iródai Fali Naptár, mindennemü hivatalok, iródák, pénzintézetek, egyletek számára	„	— 30 „

Kaphatok még a következő tankönyvek Népiskolák számára:

Magyar ABC és elemi olvasókönyv Gönczi Páltól	ára	14 kr.
Vezérkönyv ehez	„	18 „
Fali Táblák Göntzi Páltól	„	2 f. 40 „
Nyelvtani gyakorlókönyv Nagy Lászlótól a Népiskolák II. és III. IV. osztályai számára, ugyan ezekhez vezérkönyvek	„	20 és 32 kr.
Magyar olvasokönyv Gáspár Jánostól a Népiskolák II. III. IV. V. és VI. oszt. számára. Vezérkönyv a Beszéd és értelem gyakorlatokhoz Nagy Lászlótól	„	— 24 kr.
Rajzminták Szabó Endre és Tóth Tamástól	„	1 fr. —
Utmutató az elemi Rajztanitáshoz Maszák Hugótól	„	— 60 kr
Irásbeli mozgatható betük	„	70 kr
Nyomtatásbeli „ „	„	60 kr
ABC és Olvasokönyv a katholikus elemi iskolák számára	„	18 „
Első nyelvgyakorló és olvasókönyv a luth. el. isk. számára	„	27 „
Nemzeti kis ABC	„	12 „
Számolási Gyakorlókönyv, Népiskolák számára	„	25 „
Számtan a Népiskolákban Brassai S I.	„	40 „
Számvetés „ Példatár „ II.	„	16 „
A Földrajz elemei Herczeg Sándortól	„	20 „
Első oktátás a Földrajzban Erdödi Jánostól	ára	25 kr.
Kis biblia Szász Károlytól	„	25 „
Magyarország Története Rajcsányitól	„	30 „
Szépirásminta magyar	„	10 „
„ német	„	12 „
Az illem és tisztesség aranyszabályai	„	25 „
Rendszeres utasitás a szép és gyors irás 3, — legfelyebb 4 hó alatti elsajátitására Fiedler Tamástól	„	50 „
Európa kézi abrosza	„	25 „
Az Osztrák-Magyar Monarchia kézi abrossza	„	25 „
a Magyar Korona országai kézi abrosza	„	25 „

Továbbá ugyan csak fennirtaknál kapható:

Föld és Természetrajz Jánosi Ferenczetől	„	40 „
O- és Uj- Szövetségi Szt.-Történetek Éltes Károlytól	„	80 „
Egri elemi Káté	„	8 „
„ Kis „	„	18 „
„ Közép „	„	32 „
„ Nagy „	„	50 „
Bibliai Történet kissebb Roder Alajostól	„	23 „
„ „ nagyobb „ „	„	60 „
Számtan Császár Károlytól I.	„	60 „
Népszerü Természettan Orbán Józseftől	„	60 „
Önsegély, Orvosi tanácsadó Dr. Ernst L.-től	„	2 f. —
Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber von Dr. L.-Ernst	„	2 f. —

Ezen kivül nagy raktára a felsőbb iskolai könyveknek, a netalán hiányzó iskolai vagy más bárminemü iródalmi termékek gyorsan és eredeti árban beszereztetnek. Dus raktára minden az iskolákban szükségelt czikkeknek Iró,- Papir és Rajzszereknek a legjutányosabb szabott árakon. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Végre pedig —

KÖNYVNYOMDÁNK

elvállal minden nemü nyomtatványokat szintén a legjutányosasabb árak mellett, egyuttal tudatjuk hogy

a nyomdába egy tanuló felvétetik

értekezhetni fenn irtak könyvkereskedésében.

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyit

Figyelemreméltó

idegbajok- és nehézkórban

szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód

Számtalan hálairatot

mutathat fel sikeres gyógyitásról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkereszésre is.

Díjt csak sikeres gyógyitás után fogad el.

(15—52 102)

SYLVIUS BOAS urnak

Kérem megküldését **Auxilium orientisének**

Söndernohe *posta államás Oberdachstetten,*

Bajorban 1875 május 3-án

Berlin Friedrich-trasse 22, I.

Igen tisztelt uram!

Hosszu évek óta idegbantalmakban szenvedek s miután e betegség elviselhetlené vált segitséget kerestem a Tiflis odassa és Bécs leghiresebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyihülésnél egyebet nem eredményezett.

Ekkor megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enjémhez hasonló bajban szenvedett s ön által sikerrel, gyógyittatott. E férfiu azt állitotta, hogy öncsodákat müvel s valóban helyre állitott egészsége a legjobb bizoniték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hála az égnek ön meggyógyitott s vissza adta nekem az életet. Örömömet nem birom e felett kifejezni. Fogadja e 300 rubelt mint hálám egy kis jelét. Legyen azonban meggyőződve hogy hazámba vissza térve első dolgom leend elismeresemet még jobb kifejezhetni.

Abamelik Joen *herczeg.*

Tiflisből a fekete tenger mellett

2711 szám.

Árverezési hirdetmény.

A tordai kincstári felső sótelepnek sós gyogy fürdöre való átalakitása a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminiszteriumnak folyó évi 49895 sz. alatt kelt magas rendeletével engedélyeztetvén, azoknak átalakitása nyilvános árverés utján adatik ki a következő általános feltételek mellett.

Az egész sótelep a jelenleg rajta levő épületek és sóstavakkal együtt egy válalkozónak vagy e czélból alakitandó társulatnak 15—20 évi időtartamra adatik haszonbérbe.

Vállalkozó köteles leend a telepet saját költségén egy nagyobb mérvü, czél és korszerü s a közönség müveltebb osztálya igényeinek megfelelő gyógyfürdővé átalakitani, nevezetesen a telepen levő összes épületeket, — a pénzügyőrök számára fenntartandó egy szállás kivételével, győkeresen helyreállitani s egy fürdőintézet követelményeinek megfelelőleg átalakitani, a tavakon fürdőházakat épiteni, a kerteket sétahelyekké átalakitani, a fürdőkhöz vezető utakat jól helyreálitani s végül az egész fürdőintézetet a haszonbér idő tartama alatt folyton jó karban tartani.

Az átalakitásra vonatkozó tervek vállalkozók által készitendők s megbirálás, illetőleg elfogadás végett az ajánlatok mellé csatolandok, magától értetődvén, hogy a fizetendő haszonbér nagysága az átalakitási költségek nagyságától függ oly formán, hogy nagyobb befektetéseknek az ajánlott évi haszonbér összeg a befektetések irányában kisebb lehet.

A haszonbéridő elteltével az egész fürdő intézet igény és megtérités menten a kincstár szabad rendelkezése alá bocsáttatik vissza.

Az átalakitási tervekkel ellátott zárt ajánlatok 1878 évi febr. hó 15-ig alólirt m. k. erdőhivatalhoz nyujtandók be, a részletes feltételek azután ezen ajánlatok és tervek alapján fognak annak idején megállapittatni.

M. kir. erdőhivatal. (17 1—3)

Topánfalva, 1877. év november 1-ső.

Ny. Volz Bálintnál Tordán.